

Drukker-Uitgever
Maatschappij HET LICHT
 bestuurder:
P. DE VISCH, Ledeberg-Gent
REDACTIE
ADMINISTRATIE
HOOGPOORT, 29, GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE

Drie maanden fr. 3.25
 Zes maanden fr. 6.50
 Een jaar fr. 12.50

Men abonneert zich op alle postbureaus

DEN VREEMDE

Drie maanden (dagelijks verzonden) fr. 6.75

Bekendmakingen

VERORDENING
 betreffende het reisverkeer

B. Bijzondere bepalingen
 (Vervolg)

VII. Ook alle schepen behoeven voor de vaart in het gebied van het 4e leger eene bijzondere toelating. (Vaarttoelatingsbewijs). Deze worden opgemaakt ook voor de vaart tot in het gebied van het Generaal Gouvernement, door de Havenkommandanturen en de Havenbeambten; voor vaarten naar Holland door het kanaal van Terneuzen, alleenlijk door de bouwdirectie (Baudirection) der Etappen-Inspectie te Gent.

De personen behorende tot de bemanning van een schip — alsook de familieleden — worden op het vaarttoelatingsbewijs, ieder een, met namen vermeld. Een bijzonder reis-pas behoeven zij niet.

Het vervoer van reizigers per schip is alleenlijk toegelaten:

a) met de stoombooten der Maatschappij «Willford» tusschen Temeche en Antwerpen; b) met den stoomboot «Sumatra» tusschen Gent en Zelzate.

Ieder reiziger, op deze manier vervoerd, moet een bijzonder reis-pas op zich dragen. Gedurende den donker rust ieder schip-verkeer.

VIII. Aan de burgerlijke bevolking is het gebruik maken van auto en motorrijtuig verboden.

IX. De aanvragen tot het opmaken van reispassen moeten zooveel mogelijk Mondelings gedaan worden.

In het algemeen geldt als stelregel, dat ieder voor het opmaken van reispassen gerechtigde overheid bevoegd is zulks te doen alleenlijk voor de personen woonachtig binnen zijn omtrek.

De aflevering van een reis-pas moet altijd persoonlijk aan den belanghebbenden geschieden, ook wanneer de aanvraag schriftelijk gedaan is.

Alle reispassen moeten ten laatste binnen de 10 dagen na den vervalddag terug gegeven worden of per post terug gestuurd zijn.

Diegene welke den reis-pas niet ter rechter tijd terug geeft, wordt gestraft.

Voor ieder reiziger en voor ieder reis-pas wordt betaling geveerd als volgt:

1.) Binnen ieder Kommandantur omtrek tot 1 maand. 1.—

2.) Binnen het etappengebied tot 14 dagen. 1.60

3.) Binnen het etappengebied voor arbeiders tot 1 maand. 0.40

4.) Buiten het etappengebied, ook voor het Generaal Gouvernement, maar niet voor het operatie gebied iedere 7 dagen. 2.40

5.) Het zelfde voor werklieden tot 1 maand. 1.—

6.) naar Holland, 1 dag. 2.40

7.) ieder verdere dag tot 5 dagen. 1.60

8.) daarboven ieder dag. 4.80

9.) het zelfde voor werklieden tot 1 maand. 1.—

10.) naar het operatiegebied tot 3 dagen. 2.40

11.) ieder verdere dag. 1.—

school gaan, worden voor de heen en terugreis gratis opgemaakt. Het zelfde geldt ook voor onderwijzers en onderwijzeressen, welke kunnen bewijzen, dat zij in openbare en privaatscholen les geven, en voor den duur der vacantiën zinnens zijn van woonplaats te veranderen.

X. Ieder in Gent Aankomende persoon moet zich binnen de 12 uren onder voorlegging zijnes eenzelvigheidsbewijs en zijnes paspoort bij het «Meldeamt» der Etappen-Kommandantur aanmelden.

In alle plaatsen gelegen binnen het grensgebied is ieder van buiten aankomende persoon verplicht zich onmiddellijk onder voorlegging van zijne reisapieren bij de plaatselijke militaire overheid aan te bieden of indien zulke overheid niet bestaat, zulks te doen bij de gemeenteverheid. De aankomende persoon alsook degene welke hem herbergt, zijn in eglijke wijze verantwoordelijk, dat deze aanmelding op voorgeschrevene tijd en volledige wijze geschiedt.

Ieder persoon aankomende binnen het operatiegebied of gaande buiten het operatiegebied tot eene plaats in het Etappengebied, moet denzelfden dag, of indien de aankomst geschiedt na 7 uur 's avonds, 's anderdaags voormiddag voor 12 uur bij de plaatselijke militaire overheid of bij de Etappen-Kommandantur zich aanmelden.

De aankomende persoon alsook degene welke hem herbergt zijn in eglijke wijze verantwoordelijk, dat deze aanmelding op voorgeschrevene tijd en volledige wijze geschiedt.

Van deze voorschriften uitgezonderd is het verkeer tusschen nabijgelegen gemeentelijken van het operatie- en het etappengebied, zooverre de heen- en terugreis denzelfden dag geschiedt.

Bij iedere aanmelding is het paspoort benevens het eenzelvigheidsbewijs vereischt.

In geval de terugreis op den dag der aanmelding geschiedt, geldt deze terzelfder tijd als afmelding. Geschiedt de terugreis eenen lateren dag, dan blijft het paspoort in het bezit van de plaatselijke militaire overheid of van de Etappen-Kommandantur en moet afgehaald worden ter gelegenheid van de afmelding, alvorens de terugreis geschiedt.

De uitgevaardigde bepalingen voor de meldplicht van weerplichtigen worden in geen geval door het bovenstaande gewijzigd.

Ieder overtreding der voorgenoemde bepalingen alsook de poging hietoe aangewend van wegens reizigers wordt gestraft met gevangenis tot een jaar of met geldboete tot 4000 mark, zooverre geene hogere straffen kunnen toegepast worden.

Buiten de geldstraffen kan ook vrijheidsstraffe toegepast worden.

Ook wordt in voorkomend geval overbrenging naar Duitschland bevolen.

Benevens de eigenlijke straf kan aan de betreffende persoon schorsing van paspoort voor den duur van minstens een maand toegepast worden.

Indien het eenzelvigheidsbewijs ontbreekt, zullen de straffen verhoogd worden.

Benevens de straffen zijn de onkosten voor gebeurlijke dwangreispassen (reispassen voor den terugkeer naar de woonplaats) te betalen.

Door bovenstaande verordening worden alle vorige door de Etappen-Inspectie, voor het reisverkeer uitgevaardigde bepalingen, vernietigd.

Deze verordening zal met den 1 September 1915 in werking treden.

Gent, den 20 Augustus 1915.
 Der Etappeninspecteur,
 Graf von Westarp,
 Generalleutnant.

« Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

» Het godsdienstig onderwijs wordt overgelaten aan de zorg der huisgezinnen en der bedienaars van de verschillende eerediensten.

» In de school zal een lokaal ter beschikking gesteld worden van de bedienaars der eerediensten, om er, 't zij vóór, 't zij na de schooluren, het godsdienstig onderwijs te geven aan de kinderen van hunne belijdenis, die de school bezoeken. »

len door den oorlog op het aangrijpendste daartstellen:

Gen.	Jan.	Jun.	Jan.	Aug.
1901-08	1914	1914	1915	1915
500	594	580	786	841
300	368	345.5	413	438.5
500	600	600	600	600
400	520	520	520	520
500	596	596	748	778
100	123.4	121.3	136.5	146.8

Koopen
 Granen en vlesch
 Koffie, suiker en andere
 voedingsmiddelen
 Weefels
 Metalen
 Caoutchouc, hout,
 diversen
 In procenten

Dus een gemiddelden opslag op alle waren van 50 ten honderd, op granen en op vlesch zelfs 68 1/5 ten honderd!

(Commerce et Industrie).

De tegenwoordige toestand en de kleine burgerij

Dat onze tegenstrevers weinig kieskeurig zijn in de middelen om ons te bestrijden, zulks is algemeen gekend.

Dit blijkt ook uit de manier waarop zij stelselmatig en om de beurt ons bij de kleine burgerij trachten hatelijk te maken.

Verminkte aanhalingen van artikels in «Vooruit» verschenen, afgewisseld door kleingeestige argumenten zonder kop noch staart, behooren tot hunne liefkoosde praktijken, en persoonlijke meeningen ergeren door partijgenooten uitgedrukt, verwarren zij opzettelijk met punten van het socialistisch programma.

In gebreke blijvend iets ernstigs aan te voeren, dat aan den benard toestand der kleine burgerij verbetering kan brengen, vreezen zij terecht dat deze hun meer en meer den rug toekeren.

Dat verklaart hun dom raaskalen, en de venijnige aanvallen waarvan wij het mikpunt zijn.

Zal het hun blijven lukken, de kleine burgerij op ons te verbitteren? Wij betwijfelen het zeer.

Door het lezen van ons blad «Vooruit» en de houding der socialistischen in dezen moeilijken zorgwekkenden tijd, is bij een aanzienlijk deel onder hen de sympathie voor de Werkliedenpartij zeer geklommen.

Veel vóórrijnomenheid waarmede zij jegens ons beheldt waren is op zij gezet, veel wantrouwen geweken.

Anderzijds hebben zij den gemeenschappelijken vijand leeren kennen, zij zien het groot kapitalisme aan 't werk in de alles opslopende rol welke het in de nijverheids- en handelswereld vervult. Dat de beprovingen die uit dezen oorlog voortvloeien daar het hunne toezicht bijbrengen, behoeft geen betoog.

De kleine burgerij doorspartelt eene pijnlijke crisis. Gemis aan inkomen sinds geruimen tijd, heeft velen onder hen in eenen alles behalve benijdenswaardigen toestand gebracht, derwijze dat een niet gering aantal moeilijk den schok zal te boven komen.

Daar moeten de kleine burgers de gevolgtrekkingen uit afleiden.

De helderzienden en onbevooroordeelden zullen dezelfde middelen ter hand nemen als de Werkliedenpartij: Vereeniging en samenpanning.

Noodzakelijk zullen zij den weg der democratie opgaan, want men blijft niet ziende blind voor de feiten die duidelijk de evolutie der maatschappij afteekenen.

Met bovenstaande beschouwing slaan wij dus de bewering onzer tegenstrevers, als zouden wij vijandig zijn aan de kleine burgerij, den bodem in.

Wij zijn in deze kwestie, overigens heeltemaal op ons gemak, overtuigd van als klasse en als partij, het goede recht langs onzen kant te hebben.

Inderdaad, op welken grond zou men zich steunen, om er ons een verwijt van te maken, de samenwerking als middel tot verheffing onzer klasse aan te wenden?

Wij toech, zouden het alleszins als een te kortkoming aan onze plichten moeten rekenen, indien wij niet al onze krachten aanwenden om dit middel hoog in eere te houden.

De werkersklasse, welke van geene der beide politieke partijen eenig voordeel van betekenis kon bekomen, integendeel onder alle opzicht opzettelijk onder den hiel werd gehouden, wil en zal zich volledig opheffen uit haar knechtschap, door de dierwulding

heid van het socialistisch evangelie: Samenwerking, Vakvereniging en de Politiek der Arbeiderswetgeving.

Deze beweegredenen welke ons aanzetten tot de verovering der politieke en economische macht in de maatschappij, worden door een aanzienlijk getal kleine burgers begrepen en gewaardeerd, daar zij er de billijkheid en noodwendigheid van inzien.

Besluit: Het kapitalisme trekt zich meer en meer samen om allen handel en nijverheid in 't groot uit te baten.

De werklieden organiseren zich, sluiten zich aan, om macht tegenover macht te stellen, willen zij niet teenemaal verpletterd worden.

De middenstand moet zich ook zooveel mogelijk samensluiten om den levensstrijd te kunnen volhouden.

Doen zij het niet, dan bespoedigen zij hunnen ondergang.

Het groot kapitalisme in zijnen zucht tot verovering, ontziet niets of niemand, dit is een onwankelbaar feit.

Dat de kleine burgerij de oogen opene en redden wat nog te redden is.

Dat zij naga wat zij erbij gewonnen heeft met aan den sloop der beide politieke burgerpartijen te hangen, voor wier mandatarissen in Kamer en Gemeenteraad zij telkens stemden.

Kortom, dat zij eindelijk van haren troon dale om meer tot de werkersklasse te naderen.

Alles wel ingezien heeft zij er niets bij te verliezen, wel integendeel veel te winnen.

Galo.

De Godsvrede in Vlaanderen

Door meer dan een vooraanstaande partijgenoot wordt de meening vooruitgezet, dat, gezien den oorlog, eene tijdelijke samenwerking meebrengt der verschillende partijen, om zooveel 't mogelijk was, alle krachten samen te voegen en 't hoofd te bieden aan de rampen en onheilen, die het belgische volk in zoo erge mate troffen; dit zou voor gevolg hebben, na den oorlog, op zekere punten, de kloof te dempen, die als eene onoverschrijdbare scheidslijn tusschen beide getrokken is, de geleverde strijd zoo hofelijker wezen, ontgaan van zekere middelen, niet al te kieskeurig voorwaart.

We veroorloven ons eene heel tegenovergestelde meening toegeedaan te zijn, dat is 't logiek gevolg van 't midden waarin we leven, de feiten waarvan we getuige zijn, die juist 't omgekeerde doen verwachten van 't gene eerstgenoemden verhoopen, en dit is in Vlaanderen 't geval.

Ja, w'herkennen dat de taktiek, de manier van optreden der klerikalen in Vlaanderen, de brutale en stoute openbaarheid mist bij vroeger, de vorm verschilt, 't hebben als de wolf, 'n schapevacht aangebrokken, de huichelarij wordt op groote schaal beoefend, met eene opmerkelijke minzaamheid, grijpen ze de democratie naar de keel, men is geneigd te denken dat een gegeven ordewoord gevolgd wordt, en juist die verandering, die ommekeer, bestempelen wij als gevaarlijk, omdat menigen zich daaraan laat beet pakken.

De vijanden der arbeiders hebben 't terrein van den strijd verplaatst, en daarom: een weinig hunne strijdwijze vervoormd, men behoeft enkel in 't vooruit den eindeloozen resem klachten over hunne doenwijzen in de Hulp- en Voedingskomiteeten na te gaan, om eene levende besleutis te hebben van de naakte werkelijkheid.

Al die klachten zijn dan nog maar eene greep uit het geheel, moesten we kunnen weten wat er plaats grijpt in die ver afgelen gemeenten in Vlaanderen, waar alles nog doet gedenken aan voor ons reeds ver vervalgen tijden, waar de kerkelijke en wereldlijke macht arm in arm over alles heerschten en eene bareel vormen om elk indringen der democratische gedachten te beletten, bij 't moerendste zou de «toenaderingstheorie» als een kaartenhuisje omver tuimelen.

Wij houden het bij het gedacht, dat die tijdelijke omarming, veel weg heeft van den kus van Judas, de stakte die den storm voorafgaat, dit is deels de meening van diegenen, die weten wat er in Vlaanderen op de markt te eten is, en hier steeds te worstelen hebben, tegen de Pur-sang's der volk-vijanden.

We weten wel dat in de groote centrum's die heeren er nu ook eene speciale (stijf)te op na houden, en te paard gestegen zijn, op de godsvrede, maar daar die menschen, deel maken van de familie waar mee wij hier af te rekenen hebben, mag men er zich ginder aan verwachten, dat die maskerade op een gegeven oogenblik ook wel eindigen zal met eene ware ontgoocheling, voor al diegenen, die gemeend hebben, dat de duivel in zijn ouden dag nog Eremijt wordt.

We verwachten nu niet door ons schrijven, ineens de twee gedachtenstromen over 't door ons behandelde onderwerp, op onze zienswijze te centraliseeren, den uitslag ware te mooi, maar we zullen, door de kameraden nu en dan een kijkje te laten nemen, in 't hart van de duistere forterres van het Belgisch Klerikalisme, trachten te bekomen, dat elken op zijn hoede is, en strijdvaardig voor de toekomst.

JOS COOLE.

LEERPlicht EN DWANGMIDDELEN

EENE BROK GESCHIEDENIS UIT DEN
 SCHOOLSTRIJD IN ONS LAND

Als de vos de passie breekt
 Boeren wacht uw' ganzen

De waarheid in deze verzen van vader Cats besloten, kwam ons onwillekeurig voor den geest toen wij in de Centenaar-Landwacht te lezen kregen:

«Wij houden er aan «ouders van Gendbrugge» u te herinneren dat het u vrij staat uwe kinderen te zenden naar de scholen uwer keuze en dat, te uwen opzichte, geene drukking mag uitgeoefend worden, om u eene school op te dringen, welke niet die uwer keuze zou zijn.

«Deze die dwang uitoefenen worden gestraft met eene boete van 50 tot 500 frank. Die boete kan verdubbeld worden indien de overtreder een beambte is van gemeente, Staat of provincie.

Ouders gedenkt het wel, het onderwijs is verplichtend voor uwe kinderen die van 6 tot 12 jaar oud zijn. Zendt uwe kinderen naar de school uwer keuze en klaagt de overtredders der wet, de dwangelan-

De klerikalen, die in de eeuwen heen, overal, maar bijzonderlijk in België niets anders dan dwingelandij in hun programma hadden om hunne opperheerschappij te behouden, waarschuwden nu de ouders tegen den dwang welke op hen zou kunnen uitgeoefend worden in de keuze eener school!!!

Lacht niet lezers, maar weet ernstig overtuigd dat wanneer de klerikalen zoo spreken, zij zinnens zijn zelven dwangmiddelen te gebruiken.

Trouwens, in 't verleden ligt het beden, zegt Bilderdijk.

En dat verleden welk u moet overtuigen over de gebeurlijke houding der klerikalen in de toepassing van den Leerplicht, is niet zoo ver van ons verwijderd. Het dagteekent maar van 1879; velen herinneren zich den schandaligen kamp der klerikalen tegen de openbare school, maar de jongere geslachten kennen de bijzonderste bladzijden dier treurige geschiedenis niet.

Wij willen het geheugen der oukens verfrischen en de jongeren een blik in 't verleden doen werpen.

't Was in 1879.

Het liberaal Ministerie, in 1878 aan 't bewind gekomen, deed eene nieuwe schoolwet stemmen waarvan art 4 luidde:

De pastoor van Fexhe (provincie Namen) zegde in zijn sermoen: «Wapent u, broeders. Ge zult met den Koning beginnen en met de Ministers eindigen.»

De pastoor van Noiseux (provincie Namen) predikte dat de keizers en de koningen voor 't grootste deel maar gekroonde varkens zijn, en de pastoor uit Tontelange (Luxemburg) zei: «Nu blijft er ons niets meer over dan de burgeroorlog, en gij zijt verplicht uw leven te geven om de uitvoering van deze ongelukswet te verhinderen.»

De klerikale drukpers was niet minder hevig en in de Constitutionnel van Hasselt, opgesteld door Mgr. Keessen thans klerikale senator, kon men lezen:

«Sire! Van U mag men zeggen dat «laffhartigheid U, tot ondankbaarheid drijft.»

(Slot volgt.)

De prijsverhoging der algemeene verbruiksartikelen door den oorlog

Het engelsch blad «The Economist» publiceert de volgende «Index Numbers» (vergelijkende tabellen) welke de voortdurende stijging der gewoonlijkste verbruiksartikelen

door den oorlog op het aangrijpendste daartstellen:

Europeesche Oorlog

In West-Vlaanderen en in 't Noorden van Frankrijk

Officieele telegrammen : Uit Duitse bron

Groot Hoofdkwartier, 12 Sept. 1915.
Westelijk oorlogsterrein.

Op een groot deel van het front grotere artilleriebedrijvigheid. Gunstige ontploffingen in Champagne en in de Argonnen veroorzaakten sterke beschadigingen der Franse loopgraven.

Vijandelijke vliegers wierpen gisteren vroeg bommen op Oostende. Schade is niet aangemerkt. Personen werden niet getroffen. Gedurende de nacht werden de dokken van Londen en hunne omgeving met zichtbaar gevolg gebombardeerd.

Oostelijk oorlogsterrein.
Legergroep van generaalveldmaarschalk von Hindenburg

Op het front tusschen Duna en Meretsch (aan den Nijemen) hebben de gevechten op enkele punten een grooteren omvang aangenomen. Tusschen Gostory en den Nijemen duurden de hardnekkige gevechten den ganschen dag door. Eerst heden vroeg gaf de vijand verderen weestand op. Hij wordt vervolgd.

Aan de Zelwianka zijn de vijandelijke linies op meerdere punten doorbroken. De vijand verloor 17 officieren en 1946 man aan gevangenen en zeven machiegeweren.

Het Russische bericht van 10 September spreekt van gevechten der Russische garde in 't Noorden van Abeli (43 kilometers westelijk van Dunaburg). Duitse troepen namen daaraan niet deel, integendeel werd een Russische garde gisteren Noordwestelijk van Wilna vastgezet, aangevallen en achteruitgeworpen.

Over den in 't zelfde Russisch bericht beweerden zege van twee Russische soldaten over zes Duitse aan de Zelwianka-monding is bij het Duitse legerbestuur geen bericht gekomen.

Legergroep van generaalveldmaarschalk Prins Leopold van Beieren

In eng samenwerken met den rechtervleugel der legergroep van generaalveldmaarschalk von Hindenburg werden de vijandelijke stellingen van Zelwa genomen. Ook bij Koszeli is de Zelwianka overschreden.

Beiderzijds den steenweg Bereska-Karturka-Kosow-Slonim is de vijand achteruitgeworpen. De legergroep nam 2759 gevangenen en elf machiegeweren.

Legergroep van generaalveldmaarschalk von Mackensen

Onze troepen zijn in den aanval beiderzijds de baan naar Pinsk. Eenige voorste stellingen werden heden nacht door overval genomen.

Zuidwestelijk oorlogsterrein.
Duitse troepen wazen verder aanvallen onder zware verliezen van den vijand af.
Opperste Legerbestuur.

Uit Fransche bron

PARIS, 12 September. (Havas.) (Officieel): In den afgelopen nacht zijn artilleriegevechten, geleverd rond Atracht voor Roze en op het front in Champagne.

In Argonne zijn in den sector van Harazée gevechten van loopgraaf tot loopgraaf met handgranaten, bommen en geweevuur voorgevallen. De Franse batterijen zijn haardadig met goed gevolg tusschenbeide gekomen.

In de Vogezen hebben de Duitschers gisteren aanvallen gedaan op de stellingen der Fransen van den Lingekopf tot den Barrenkopf. Zij hebben daarbij granaten met verstikkende gasen gebezigd. Op den Schratmannels hebben de Fransen een loopgraaf van hun voorste linie moeten ontruimen tengevolge van het werpen van brandende vloeistof door den vijand. Door een tegenaanval zijn de Fransen er evenwel in geslaagd het grootste gedeelte van het verloren terrein te herwinnen en zich te handhaven op een tiental meters van dat gedeelte der loopgraaf, 't welk zij niet hebben kunnen hernemen. Op de rest van het front hebben de Fransen al hun stellingen behouden.

Gisteren tegend en avond hebben de Duitschers op onze loopgraven op den top van den Hartmannswillerkopf een aanval gedaan, waardoor zij er voet kregen. Gedurende den nacht hebben de Fransen door een tegenaanval de verloren loopgraven hernomen en den vijand op zijn linies teruggedreven.

Franse vliegtuigen hebben vanochtend vijandelijke batterijen in het bosch bij Nonnenbrück en Grandpré gebombardeerd.

In Argonne heeft het leger van den kroonprins, dat tweemaal een hevigen aanval had gedaan, den 8 en in den nacht van 8 op 9 Sept., daarbij gebruik makend van bommen met verstikkende gasen, den strijd in den morgen van 9 September gestaakt.

Levendig kanonvuur in België, rond Atracht en Roze, en in Champagne.
In Argonne heeft de vijand het ravijn van Fontaine-aux-Charmes met het zwaarste geschut gebombardeerd en een poging gedaan om den weg van Harazée naar St-Hubert aan te vallen. De aanval is gebroken.

Een andere Duitse aanval, op den Hartmannswillerkopf, is afgeslagen.

Twee Duitse vliegtuigen hebben Compigne gebombardeerd.

Een Duitse vliegtuig is binnen de Franse linies gevallen bij Santerre. De vlieger is gevangen genomen.

Duitse vliegtuigen hebben over Sainte Menchould trachten te vliegen. Geschutvuur dwong hen tot den terugkeer.

Onafgebroken geschutvuur op het front in Artois in de sectoren van Neuville en Roclincourt, zoomede ten zuiden van Atracht.

Tusschen Somme en Oise blijven de mijngevechten aan de orde van den dag. In de buurt van Saye heeft het Franse geschut de loopgraven en versterkingen der Duitschers beschoten.

In Argonne gevechten met bommen en handgranaten, o. a. bij St-Hubert en Courte Chaussée. Buitengewoon hevige artilleriegevechten zijn ten oosten van Eparges geleverd zoomede in Lotharingen ten noorden van Arracourt, in het bosch van Larroy en ten zuiden van Leintrey.

Aan de Russisch-Poolsche Galicische grens

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 11 Sept. 1915. — Derazno aan den Goryn is in ons bezit. Bij Tarnopol pogen de Russen in sterken storm in de stellingen der verbondenen te dringen. De vijand werd onder erge verliezen afgevoerd. Verder zuidelijk namen wij ons Serethfront voor overnachten vijandelijke krachten op de hoogten oostelijk der Strypa terug. Noordwestelijk en oostelijk van Buczacz verliep de dag rustig. Op de hoogten westelijk van den beneden Sereth heftige strijd. Oostelijk der Serethmonding en in Bessarabie is de toestand onveranderd. Op het oorlogsterrein Lithauen bestormden onze troepen het taai verdedigde dorp Alba, westelijk van Kossow.

WEENEN, 12 Sept. 1915. — Onze in Wolhynie vechtende strijdkrachten hebben gisteren bij Derazno den Goryn en bij Dubno de Ikwa overschreden. De Russische aanvallen bij Tarnopol hebben aan heftigheid toegenomen. Noordwestelijk der stad graven het den vijand in onze loopgraven binnen te dringen en het dorp Dolzanka te bereiken. Maar de uit de naburige gebieden toekijnde Duitse en Hongaarsche bataljons vatten de vijand in beide flanken, overvoerden het bovengenoemde dorp terug en wierpen de Russen weer op hunne bruggenhoofdstellingen. De vijandelijke verliezen zijn groot. Ook de vijandelijke aanvallen zuidwestelijk van Tarnopol werden afgevoerd.

Bij onze fronten op den Oostelijken Sereth-oever, aan den beneden Sereth en aan de Bessarabische grens verliep de dag rustig. De troepen in Litauen ontamen den vijand het bij Kosow liggende sterk versterkte dorp Szkraty.

Uit Russische bron

PETROGRAD, 11 September. (P. T. A.) Officieele mededeeling van den generaal staf:

Op het front bij Riga en bij Friedrichstadt geen verandering van beteekenis. Tusschen de rivier Lautze en Jacobstadt duren de gevechten met dezelfde hardnekkigheid voort.

De vijand voert een reeks aanvallen uit, waarvan, naar het schijnt, het doel is, ons op den rechteroever van de Duna terug te drijven.

In de richting van Dwinsk zeer hevig geweevuur bij Abeli (aan den spoorweg Libau-Dwinsk, 45 Km. ten westen van laatsgenoemde plaats).

Op de wegen, die naar Wilna leiden is de toestand, alles bijeen genomen, hetzelfde. De vijand heeft zich krachtig verschanst.

In de richting van Grodno, zuidoostwaarts naar Skidel en langs den linker-oever van den Nijemen, in de streek van de uitmonding van de Ros, hebben onze troepen in de loop van den achtesten in hardnekkige gevechten het offensief van den vijand tegengehouden. De vijand voert bij uitstek hevige aanvallen uit in de streek van Skidel.

Wij zetten onzen terugtocht voort in volkomen overeenstemming met het gestelde doel, terwijl wij van tijd tot tijd tegenaanvallen overgaan. Zoo handelen wij ook bij Ochochowo ten westen van Skidel.

Tusschen de Nijemen en de Pripet trekken onze troepen tusschen de rivier Selwianka en het dorp Rozany terug.

Links van de rivier de Pripet hielden wij een krachtig offensief van den vijand langs den weg van Kamien Koszyrsky naar Pinsk tegen.

Nadat onze troepen op de wegen naar Rowno den 8 September tegen belangrijke vijandelijke strijdkrachten hadden gestreden, die oprukten langs den spoorweg van Olyka naar Klewan, hielden zij hun voortgang tegen op stellingen langs de rivieren Stibel en Ikwa, waar de vijand zijn offensief ondersteunt door een buitengewoon hevig artillerievuur, hetwelk onze troepen dapper doorstaan.

Aan de Sereth in de streek ten zuidwesten van Trembowla ontwikkelde zich ons offensief gedurende den 7 September en had een even belangrijk succes tengevolge als hetgeen wij in den loop van den 7 en 8 September bij Tarnopol hadden behaald.

In den avond van den 8 trok de vijand terug in de richting van de Strypa.

Alle vijandelijke troepen voeren onze legers

met kracht en vastberadenheid een beweging uit, die beantwoordt aan het oostelike doel.

De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 11 Sept. 1915. — Sinds langen tijd weer voor de eerste maal betoonde de vijandelijke artillerie gisteren levendige bedrijvigheid op het gansche kustlandsch front. Tegen het zuidwestelijk gebied der hoogvlakte van Doberdo ging 's nachts de infanterie op 't front Vermigliano-Monte Cosich tot den aanval over. Zij werd door een overweldigend mijnwerpervuur ontvangen. De Italianen liepen in hunne dekkingen terug. In 't Karintisch en Tirolsch grensgebied niets van beteekenis.

WEENEN, 12 Sept. 1915. — Zoals verwacht werd, kwam het gisteren aan het kustlandsch front, en wel namelijk in 't noordelijk gebied tot een reeks grotere gevechten, die alle met een volledig mislukken der aanvallende Italianen eindigden.

In 't Flitscher bekken drong de weer opgenomen vijandelijke infanterieaanval in 't geheel niet vooruit. Tegenover Jablonica drong ons vuur den vijand tot vluchtig terugrijken. Evenzoo werden aanvalspogingen van Italiaansche afdeelingen, die zich zuidelijk van Javoeck innestelden afgevoerd. In 't Wrsic-gebied woedde de strijd den ganschen dag heftiger dan ooit. Hier sloeg de St-Poltenner landweer met groote dapperheid eenen vijandelijken aanval terug. Weer bleven al onze stellingen in onze hand. Het veld was met doode Italianen bedekt.

Van het Tolmeinsch zruggenhoofd stond het zuidelijk deel weer onder sterk artillerievuur. Zoals nu blijkt waren bij den hier op 9 September gevoerden aanval van de zijde van den vijand de 7e infanteriedivisie, een Alpinigroep en twee Bersaglierbataljons. Het Italiaansch infanterieregiment n. 25 verloor daarbij alleen 1000 man. In 't gebied van Doberdo werden meerdere aanvallen van den vijand aan het vooruit-springend deel der hoogvlakte als altijd afgevoerd. Aan het Tirolsch front vielen de Italianen gisteren namiddag en heden in de streek westelijk van Monte Piano met groepen tot de sterkte van een bataljon onze stellingen in het Jopena-dal en in het Cristallo gebied vergeefs aan.

Uit Italiaansche bron

ROME, 12-9-15 (Officieel): In de grensstreek van Tirol en van Trentino beperkte de vijand zijn optreden tot een artillerieactie, die door onze artillerie op afdoende wijze werd beantwoord.

In het Plezzo-bekken noopte onze artillerie een vijandelijke colonne, die over Predil op weg was naar Plezzo, om halt te houden en terug te keeren. Een andere colonne, die over Kashtute ten noordoosten van den Predil-pas naar Predil afdaalde, werd verslagen en verstoort.

Op het Karst-plateau is niets bijzonders gebeurd. Door een groot aantal granaten, door den vijand op de werf van Monfalcone afgevuurd, werd daar opnieuw brand veroorzaakt.

Vervolgens trachtte de vijand door zijn vuren dat, zoals gewoonlijk, met tusschenpoelen plaats had, ons blussingswerk te verhinderen, dat wij echter toch hebben kunnen volbrengen.

Een onzer vliegtuigen heeft gistermorgen Klausen, ten oosten van Santa Lucia, gebombardeerd. Een in de nabijheid gelegen brug over de Bora werd beschadigd.

Langs het gehele front heerscht tengevolge van ons offensief bedrijvigheid. De vijand heeft nachtelijke aanvallen beproefd, die alle zijn afgeslagen.

Een met belangrijke strijdkrachten onderneomen vijandelijken aanval op onze stellingen op de Kastrein-pitze in het Seebach-dal is afgeslagen, ofschoon hij werd gesteund door een fel geschutvuur.

De vijandelijke vliegtuigen hebben hun aanvallen herhaald.

De moed en sterkte onzer troepen ken teekent zich overal. Dit kan bestatigd worden op de Maylerhooge (3248 m.) aan boven Velthin, in Val Prawn en Val Calamento, aan Sentinella-Pas en in Sextendal. Vijandelijke vliegers beschoten San-Giorgio, Bagni di Sella en Gradno. Er werd geene schade aangebracht.

De strijd om de Dardanellen Uit Turksche bron

KONSTANTINOPEL, 12 Sept. 1915. — In 't gebied van Anaforta vernietigde onze artillerie op den rechter vleugel eenige vijandelijke munitiewagens. Onze artillerie op den linkervleugel beschoot zeer werkzaam de vijandelijke loopgraven. Bij Ari Burnu is gister niets bijzonders gebeurd.

Bij Sedid Bahr beschoten twee vijandelijke kruisers een torpedoboot met hulp van ballon-waarneming, zonder uitslag, onze verschillende stellingen. Anders niets van beteekenis. De Engelschen gaan voort het Roode Kruis te misbruiken. Bij Mestan Tepe en bij Anaforta in de nabijheid der lazarettwagens laten zij hunne soldaten oorlogs- en bajonet-oefeningen maken. Sinds eenige dagen doen de ambulansen, ofschoon het in dit gebied tot geen gevecht gekomen is, transporten na de gevechtslinies. Ofschoon zij een massa van hospitaalschepen bezitten, waait de Roode Kruisvlaggen op verscheidene plaatsen, die voor de landing aan de kust van Remikli bijzonder gunstig zijn.

De vergadering hoorden spreker met grooten eerbied aan, op de onderbrekingen gaf hij antwoord en ten slotte werd hij luid toegejuicht.

OP ZEE

Baltisport door Duitsch luchtschip gebombardeerd

BERLIJN, 11 September. (Wolff.) Officieel bericht van den marinestaf: In den afgelopen nacht heeft een onzer marine-luchtschepen met goed gevolg een aantal bommen geworpen op het steunpunt der Russische vloot Baltisport (aan de Finsche Golf, ten Westen van Reval) en de spoorweggebouwen aldaar. Het luchtschip dat fel werd beschoten is onbeschadigd teruggekeerd.

De « Douro »

Niet het stoomschip «Douro» van de Wilson-lijn, zoals wij aanvankelijk gemeld hadden, is door een duikboot getorpedeerd, maar de «Douro» van de Ellerman-lijn. Dat schip had een inhoud van 1023 ton netto en was in 1911 gebouwd.

Een Oostenrijksche torpedoboot getorpedeerd

WEENEN, 11 September. (Wolff.) De marinestaf meld officieel:

Op een verkenningstocht is onze torpedoboot «n. 5» door een vijandelijke duikboot getorpedeerd. Met schade aan de boeg is de torpedoboot in de haven teruggekeerd.

Gezonken

LONDEN, 11 September. (Reuter.) Het Engelsche stoomschip «Mora» is gezonken, de bemanning is gered.

(De «Mora» was een schip van 3047 ton bruto en 1965 ton etto en in 1899 gebouwd. Zij behoorde aan J. Roadhead en Sons te South Shields.)

De « Bordeaux » in den grond geboord

Over het in den grond boren van het s.s. «Bordeaux» van de Cie transatlantique te Havre, melden de Franse bladen nog:

De «Bordeaux» was den 2en Sept. uit Taffi vertrokken en bevond zich den 7den om 5 uur 's ochtends op 12 mijlen afstands van Kaap Coudre, toen een kanonschot op het schip werd gelost.

De kapitein beval met vollen stoom door te varen, doch de duikboot wist bij de vervolging, nadat drie granaten doel hadden getroffen, op zijde van de «Bordeaux» te komen en ze beneden de waterlijn te raken. Toen het schip, dat veel water maakte, naar stuurboord begon over te hellen, liet de kapitein drie reddingsboten strijken en de bemanning van boord gaan. De duikboot torpedeerde daarop het schip dat snel zonk en verwijderde zich toen in noordelijke richting. Ze voerde geen vlag en had geen nummer.

De bemanning van de «Bordeaux», die zich kranks had gedragen, werd door een loodsboot opgenomen en naar Royan gebracht.

De plaats, waar de «Bordeaux» is getorpedeerd, is wel van belang. Kaap Coudre is een voorbergeertje aan den mond der Gironde. De Parijsche correspondent van de «Corriere della Sera» heeft gehoord dat in die buurt reeds drie schepen zijn getorpedeerd en gezonken.

Getorpedeerd

Berliner Tageblatt meldt uit Athenen, 11-9-15: Een Engelsch handelsschip is ten Z. van Kreta door een Duitsch onderzeer getorpedeerd.

18 man der bemanning landden te Kreta aan.

In het Buitenland

In Frankrijk

De moordenaar van Jean Jaurés

Het onderzoek in de zaak van den moord op Jaurés, den leider der Franse socialisten, bij het uitbreken van den oorlog, is, zoals wij meldten, thans eerst gesloten. De dader, Raoul Villain, is ter zake verwezen naar de openbare terechtzitting, beschuldigd van doodslag met voorbedachten rade. De zaak zal waarschijnlijk in December voor het hof van assisen voorkomen. Villain zal worden verdedigd door de advocaten mrs. Henri Géraud en Alexandre Zévass. Mr. Ducos de la Haille zal voor de burgerlijke partij optreden.

In Engeland

De rede van Lloyd George te Bristol

LONDEN, 11 September. (Part.) Lloyd-George heeft gisteren voor het congres van vakvereenigingen te Bristol een prachtige rede gehouden, die blijk gaf van zijn moed. Hij zeide af en toe rondborstige, rake dingen.

In den breede zette hij uiteen, dat de regering door 95 pct. van de munitiefabrieken onder haar toezicht te stellen en de oorlogsbaten te besnoeien, haar deel van de overeenkomst had uitgevoerd en toonde daarna met voorbeelden uit verschillende deelen des lands aan, dat de arbeiders hun deel niet gestand hadden gedaan.

De vergadering hoorden spreker met grooten eerbied aan, op de onderbrekingen gaf hij antwoord en ten slotte werd hij luid toegejuicht.

Spionagezaak

LONDEN, 11 September. (Reuter.) Het persbureau maakt bekend; Een pervangene, beschuldigd van spionage, is op 30 Augustus door een krijgsraad ter dood veroordeeld. Het vonnis is heden ochtend ten uitvoer gelegd.

De Zeppelin-aanvallen op Londen

LONDEN, 11 September. (Reuter.) Het persbureau maakt bekend, dat sedert het officieele bericht nopens de slachtoffer van den Zeppelin-aanval op Dinsdagavond in openbaar gemaakt, de lijken van drie personen, die als vermist waren opgegeven, gevonden zijn, terwijl vier van de ernstig gekwetsten zijn overleden.

BERLIJN, 11 September. (Wolff.) Naar het Wolff-bureau van bevoegde zijde vernemen, zijn bij den aanval van onze marine-luchtschepen op de City van Londen, in den nacht van 8 op 9 September, vooral de stadswijken om Holborn als doel getroffen. Talrijke instortingen van grooten omvang en geweldige branden konden vanuit de luchtschepen, daar de omstandigheden voor waarnemingen zeer gunstig waren, met zekerheid worden vastgesteld.

Bij Norwich zijn op een groot fabriekscomplex in het zuidwesten van de stad tal van bommen geworpen, waarop verscheiden lang aanhoudende ontploffingen en branden werden waargenomen. Bij Middlesbrough zijn hoofdzakelijk de havenwerken en hoogovens aan den spoorweg Southbank-Redcar met goed gevolg gebombardeerd.

De officieele Engelsche berichten verwijzen om begrijpelijke redenen ook thans de aanmerkelijke schade, door de Duitse lucht-aanvallen veroorzaakt en bepalen zich tot een opgave van een willekeurig gekozen aantal slachtoffers.

Op den Balkan

De Turksch-Bulgaarsche overeenkomst

BERLIJN, 11 September. (E.) De «Vossische Zeitung» verneemt uit Sofia:

De prefect van het Bulgaarsche grensdistrict Haskovo en de wali van het Turksche wilajet Adrianopol hebben opdracht gekregen de bijzondereheden van den afstand van het Turksche gebied vast te leggen.

De grens loopt langs de Toendzja tot aan de Maritsa, overschrijdt de Maritsa eenige kilometers ten zuiden van Adrianopol en blijft aan den oostelijken oever van de Maritsa tot aan de monding. Enos wordt dus Bulgaarsch.

Van nabij Adrianopol tot Sofli is de streek ten oosten van de Maritsa twee kilometer breed. Van Sofli tot Enos achter tot acht kilometer. De doorslag heeft daarbij het gezichtspunt gegeven, dat de spoorlijn op meer dan een kanonschot afstands van de grens moet liggen.

Tegenover een afvaardiging verklaarde Radoslawof, de Bulgaarsche minister-president, gisteren dat Bulgarije geneerle verplichtingen voor dezen gebiedsaftand tegenover Turkije op zich nam. Het geschenk moet worden opgevat als een schadeloosstelling en belooning voor de tot nog toe bewaarde neutraliteit.

Eerstdaags zal het grensgebied de facto worden overgedragen.

BERLIJN, 11 September. (Wolff.) De «Lokal-Anzeiger» verneemt over de overgaaf, aan Bulgarije, van het door Turkije afgestane gebied, het volgende:

Twee Turksche regimenten zullen de Bulgaarsche regimenten afwachten, die met muziek en vaandels zullen arriveren.

De Turksche muziekkapel zal het Bulgaarsche volkslied spelen, het Bulgaarsch orkest het Turksche volkslied.

Nadat de volmachten zijn gewisseld, volgt de overdracht van het gebied.

De moord op den Mohammed daanschen afgevaardigde

BERLIJN, 11 September. (Wolff.) Het Korresp. Bureau verneemt uit Sofia, dat het voorloopige onderzoek over de vermoord van den Mohammedaanschen afgevaardigde Memet Pasja, heeft aan het licht gebracht, dat men hier te doen heeft met een wrekoefening van persoonlijke vijanden van Memet Pasja. (Memet Pasja was een lid van het Bulgaarsche Sobranie.)

In Perzië

Dood van den Engelschen konsul-generaal

PETROGRADE, 11 September. (Reuter.) Een telegram uit Ispahan meldt dat de Engelsche consul-generaal die te Sjiraz werd verwond, is overleden. De meeste Engelsche onderdanen verlaten Ispahan. De Russen en Fransen bereiden zich eveneens op vertrek voor.

Ons letterkundig ZONDAGSBLAD

3 BLADZIJDEN TEKST
aan 5 oentlemen

Is te verkrijgen in al de gentsche subten, bij al de verkoopers van het blad «Vooruit» en in de «Volksdrukkerij» Hoogpoort 29, Gent.

In België

TE GENT

Voor de krijgsgevangenen

Het Comité van Hulp aan de krijgsgevangenen bedankt de volgende milddadige schenkers:

Cinema Pathé 547 fr. — Dekenij van de Middenstad 520 fr. — Kaatersbond 420,20 fr. — Graaf Paul de Hemptinne 350 fr. — Gemeente Bellem 100 fr. — Café des Arts 22 fr. — Café du Rabot 5 fr. (1 kanton) — Benige gewone kalanten uit de Café des Sports 5 fr. (1 kan.) — Vrienden uit den café «Den Turc» 5 fr. — Zusters uit het klooster Vincent-St-Paul, 26 paar gebreide kousen. — Wed. Van Rechoute 10 paar kousen (gebreide) Meij. Hulst, 10 p. kousen. — Comité «La Liberté» 5 fr. (1 kan.) — Naamloos 10 fr. (2 kan.) — Meij. Y. Clément, 50 p. kousen. — Meij. A. Lange, 12 echarpes. — M. en Mad. Craeynest 5 fr. (1 kan.) — Meij. Craeynest 5 fr. (1 kan.) — Meij. H. Van den Belghie 5 fr. (1 kan.) — Personeel van de brouwerij J. De Ronne 5 fr. (1 kan.) — Kieu-Bijhof, 136 p. kousen (gebreide) — Mad. H. de Kerchove, tapijten. — Mad. Faman 30 fr. — Nijverheidstraat St. Amand (7e storting) 15 fr. (3 kan.) — De Zusters van Liefde, 34 p. gebreide kousen. — M. J. Maertens linoléum. — Meij. Eulen Elisabeth Vandenbergh, 6 echarpes, 12 zakdoeken, 10 p. halve kousen. — Wegens eenige treinbedienenden van Gent Zuid en Meirelbeke 15 fr. (3 kan.) — Meij. Lieens, Vlaanderster, 6 p. gebreide kousen. — Klooster der zusters Vincent-St-Paul (Kiekenstraat) 19 p. kousen. — Ter gelegenheid van mijn feest, naamloos, 15 fr. — Naamloos 5 fr. — Meij. Leboucq 2 kassen, 1 peperkoek en 1 pak tabak. — Wed. Van Eeckhoutte 1 p. halve kousen. — «In de Anker» 6 pakken tabak en 10 dozen cigarettens. — Hulpcomité Kuispekaai 10. — M. J. Van Herreweghe 10 fr. — M. L. Van Geersdaele 2 fr. — M. Lippens gebroeders 10 fr. — Billet gevonden in een doos 1 fr.

Hulp aan krijgsgevangenen

Ragatzenstraat, 6bis, te Gent

Er wordt den belanghebbenden ter kennis gebracht dat de kantonen aan de volgende krijgsgevangenen zijn aangekomen:

Het is den belanghebbenden kennis gebracht dat de pakken in de volgende kampen toegekomen zijn:

Bohnte. — De Boek Frans. — Seghers Victor (2 p.). — Vercauteren Polydore, (2 p.).

Cassel. — Verwilt Auguste.

Velle. — De Kerchove G.

Chemnitz. — Bonafons Pierre.

Doberitz. — Clément Eugene. — Hottis Henri.

Essen-Borbeck. — Smet, Elise.

Eglosheim. — Cattaux Robert.

Giessen. — Goethals Alexandre. — Gruelle Auguste. — Labiau Georges. — Meestdagh Remi. — Van Steenrand Frans.

Gittingen. — Decock Cyrille. — Derkinden Léon. — Dierick Florent. — Guéguère Alois. — Goossens Omer. — Michel Henri (2 p.). — Van Melle Charles. — Van Tornout Gustave.

Gütersloh. — Brunel Maurice.

Güstrów. — Bondraut Julien. — Gelas Emile. — Hollanders Willy. — Gevaert Cyrille. — Van Waese Benoit. — Van Speybroeck Richard. — Verschoore Charles. — Volckaert Oscar, komende van Giessen.

Halle. — Chapuis Grégoire.

Hamein. — Carlier Victor. — Keymeulen. — Booryck Maurice.

Havelberg. — Lallement Albert. — Van Leer Emile.

Münster. — Bouchaert Gustave. — Heam Hend. — Vandeweghe Ferdinand.

Musterlager. — Demeestere Auguste. — Devriese Gustave (2 p.). — Mortier Fran-

FEUILLETON VAN «VOORUIT». (127

Jacob van Artevelde

DOOR J. VAN

Henrik Conscience

Enigen zijner makkers vielen tegen hem uit en wilden hem wederhouden van het woord te voeren, hem verwijtende dat zijne stijfhoofdigheid de oorzaak was alles was.

Aan de andere zijde der tafel was men niet minder onstuimigheid aan het toewenden tegen Jan Bake, die insgelijks van geen verdrag wilde hooren, — doch den raad der andere Dekens onmiddellijk tot betere gevoelens scheen overhallen.

Na eenige oogenblikken rukte Geert Denys zich los van tusschen de overers en riep met ongeduldige drift en t'woedend gelaat:

— Oh! het is een schandelijke strik tusschen men ons hier gespannen heeft! Men moest de Vollers doen zegpreken, de Weverij vernederen: dit was op voorhand besloten en bestoken!

Men moest ons verschrikken, onze vaderlandsliefde inroepen, van wet, van recht en van Godsdienst spreken; ons treffen, ons verblinden... en dan tot slot zeggen: geeft u ten onderen!

Schenkt den Vollers tot belooning van den hoon, dien zij u zoelang hebben aan-

gois. — Neiryck Remi. — Van Maelsaek George.

Münster. — De Koetelaere Cyrille. — Schauliege Leon. — Vande Walle Lievin. — Van Moorigheem Gustave.

Arrondissement Dendermonde

TE OVERNEIRE

Zooals in bijna alle buitengemeenten bestaat hier het Comité uitsluitend uit katholieken; geen enkel werkmans is er in opgenomen. Die hebben immers niets in den pap te brokken! Dat die heeren Comitéleden alles naar hun zin lepielen behoort geen betoef.

Waarom helpt het comité een boer uit de Kerkstraat die eene eigen hofstede heeft en akkers? Waarom helpt het menschen die dubbel geld trekken van hun graan en strooi en mogen leven gelijk den besten burger? Is het voldoende goed te staan met de geestelijkheid en in tijds te biechten te gaan?

Het Comité kan natuurlijk niet toelaten dat het ondersteuninggeld verdronken worde. Maar waarom straft het een armen zwager die getraakteerd wordt met een glas bier en wordt dezes naam uitgeplakt in het Meelhuus?

Men is zoo teergevoelig niet in tijd van kiezing. Dan doet men zuipen met gansche tonnen bier; immers M. Tibbaut moet dan gekozen worden! Dan verdooft men den geest der arme zwagers en doet hun niet zelden vechten! De moraliteit van den werkmans loopt dan geen gevaar! Maar nu is een pintje bier voldoende om aan den schandpaal gespijkerd te worden.

O, katholieke partij, wat zijt gij diep gevallen! Aan u, werklieden en rechtzinnige burgers, dit eens te overdenken. Betere tijden zullen welhaast aanbreken. Zorgt voor de partij der werklieden; op hunne verzoeken moet men steun maken!

Len zwager.

Te Ninove

DROEVIG!!!

Ondanks den droeven, ellendigen toestand, waarin het meerendeel onzer werkersbevolking zich bevindt, vindt men nog menschen, die den droeven moed bezitten aan de bitter kleine loonen welke sommigen nog verdienen, te peuten.

Dit is namelijk het geval met den heer Lambrecht, bestuurder van de fabriek van de «Union Allumettière» (oude firma Van den Bossche-Violon en Cie).

Na de vulsters eene aftrek van 35 centiemmen per dag te hebben doen ondergaan, is het thans de beurt aan de kistenmakers en molenswerkers.

Uit inlichtingen die wij persoonlijk inwonen, zou deze aftrek op een normalen werkdag, 80 centiemmen daags beloopten.

Is het niet erbarmelijk, ja schandelijk zelfs op dit oogenblik op dergelijke manier te handelen!

En zeggen dat de heer Lambrecht aan deze ongelukkigen gevraagd had hiervan niets te zeggen, wat deze werkmenschen gereedelijk doen; want wij konden met alle moeite, enkele, en dan nog onvolledige inlichtingen verkrijgen!

En dergelijke mannen als de heer Lambrecht noemen zich christen democraten, en beloven aan 't werkvolk voor hen te zullen zorgen als een vader, hen daarbij aanmanende hunne grieven in geene politieke lokalen kenbaar te maken.

Dat de werklieden op dit oogenblik gehoor geven en den rug krommen onder de zweep die hen geseelt, kan ons spijten en innerlijk verontwaardigen, doch verwonderen doet zulks ons niet.

Zedelijk en lichamelijk verzwakt, door allerlei ontberingen zonder wederstandsvormen, bezield met den heiligen schrik hun werk, dus het brood voor vrouw en kroost te verliezen, hebben zij liever stilzwingende hunne ontevredenheid op te kroopen. Doch zou men niet zeggen dat de heer Lambrecht zelf beseft of begrijpt hoe weinig moedig het is op dit oogenblik zoo te handelen? Waarom anders die geheimhouding? Waarom het verbod zulks aan ons

kenbaar te maken? M. Lambrecht xreest de openhartigheid, en hij heeft gelijk, want onverbiddelijk zullen wij steeds allen aan den schandpaal spijkeren die op dergelijke manier ons volk uitbuiten en om den tuin trachten te leiden.

En gij, ongelukkige werkbroeders, hebt manmoedig het hoofd op: eens toch zal een einde aan dezen droeven toestand komen en zullen wij wel rekening maken!

P. V. d. S.

Te Kortrijk

EXUSEER, MOEDER OVERSTE!

Wij zien ons genoodzaakt, op gevaar af Moeder-Overste kwaad te maken, weers te spreken over 't ouderlingengesticht, daar de ouwken ons opnieuw klachten kwamen doen.

Het brood is beter, wat nu niet het werk is van Moeder-Overste, maar als gevolg van de betere hoedanigheid van 't meel waarvoor het Voedingscomité gezorgd heeft. Van de pastei die daar gefabriceerd wordt, kunnen wij ongelukkiglijk hetzelfde niet zeggen.

Woensdag 8 September kwam men ons den plat toonen, die men 's middags te eten kreeg. Pastei die gemaakt was van ingelegd vleesch en die letterlijk stonk, bij zoover als wij ze aan 't Willy aanboden, hij met minachtende blik op zijde ging, als wilde hij zeggen, dat is geen kost voor vierpoeters... laat staan voor ouderlingen.

Dit is nu de eerste maal niet dat zulks gebeurt, maar we durven verhoppen dat het toch de laatste maal zal wezen, want wij zijn er van overtuigd, dat dergelijke kost, nadeelig moet wezen voor de gezondheid onzer ouwken.

Moeder-Overste zal wel willen erkennen, dat de geopperde klachten gegrond zijn, en wij niet kritieken uit ons genoegen. Wij beloven haar een «bon point» indien zij in geen herhalingen meer vervalt. In het tegenovergesteld geval, zullen we niet nalaten, de openbare meening in te lichten, en den groven borstel te gebruiken.

HET GEVEN VAN HET MEEL

Over het geven van meel, in een drietal door de stad aangeduide plaatsen, en dit boven het gewoon broodrantsoen om, wordt nog al veel gereklaamd, gekritiseerd, door de bevolking, maar 't is niet zonder redens.

Het verwerkt een onaangenaam gevoel, wanneer men aan de winkels, die talrijke massa mannen, vrouwen en kinderen op een rij ziet staan wachten, somtijds uren lang, vooraleer ze bediend worden. De indigentien, die bijna onvermijdelijk zijn, als toemaat.

Buiten diegenen, die daar dit meel geven zelf naar het eigen broodbakken gedreven werden, zijn er voorzeker 90 %, die liever een of meer broodrantsoenkaarten zouden willen, om van den corvée van meel te halen verlost te worden, wat we in elk geval practischer zouden vinden.

We hebben die kwestie opgeworpen in 't Voedingscomité. Het antwoord was, dat er buiten het gewoon broodrantsoen, geen meel genoeg is om in het algemeen het rantsoen te verhoogen, en er dus voor het oogenblik niet kan aan gedacht worden, aan het bestaande iets te veranderen.

Ons voorstel om aan diegenen, die nu gewoonlijk meel halen, op hunne aanvraag, aan dezen die de rantsoenkaarten te huis dragen, broodkaarten te geven, vond geen bijdring. Doch als verandering komt, aan de oorzaak, waarom het rantsoenement in het algemeen niet kan verhoogd worden, vernieuwen wij ons voorstel van het geven van broodkaarten, overtuigd zijnde, aldus te gemoet te komen aan den wensch van het overgroot gedeelte der bevolking.

Jos. Copie.

Te Mechelen

VOOR 'T BEROEPSONDERWIJS

Jaren en jaren streven de Mechelsche arbeiders tot bekomen van vakscholen, wat steeds afstootte op den moedwil der stadsbestuurders.

De reden dier afwijzing is niet verre te zoeken, als men weet dat onze stad vakscholen bezit bestuurd door priesters(!) en

rijkelijk gesubsidieerd door stad, staat en provincie.

Kon men iets edeler en schooner hebben dan dat onze stad waar zooveel kunstenaars huizen, beroepsopvoeding zou bezitten waar noch godsdienst noch partijgeest den scepter zwaaien, maar waar alleen theorie, praktijk zouden aangeleerd worden, en waar er plaats zou zijn voor iedereen, waar het vrijdenkerskind nevens den kosticzoep zijn beroep, alleen zijn beroep zou aanleeren, om later eens als mensch in de samenleving eene plaats als bekwaame ambachtsman te bekleden!

De schoone gelegenheid biedt zich heden in zeer gunstige omstandigheden aan, daar de heer Solvay en het Nationaal Comité de bronnen desaanstaande ter beschikking stellen.

Ten einde dit doel te verwezenlijken is er namens Socialistische en Onafhankelijke Vakbonden een volgend schrijven aan het Mechelsch Hoofdc Comité van Hulp en Voeding ingezonden:

Mijnheeren,

Bij dezen nemen wij de eerbiedige vrijheid namens onze beide Federatie Ued. het volgende verzoek te richten

Wij vernemen uit vertrouwde bron dat de heer Solvay eene hooge som ter beschikking heeft gesteld om het vakonderwijs aan te moedigen en vooral om de arbeiders de middelen te verschaffen zich te bekwaamen in hun vak.

Het zal Ued. niet onbekend zijn, Mijnheeren, dat er in de Mechelsche Syndikaten vele leden zijn die goeden aanleg hebben en die zich geen moeite ontzien om de Mechelsche kunstfaam in aanzien te doen stijgen en vooral hoog te houden.

Wij rekenen het ons dus ten plicht te verzoeken het noodige te doen, opdat onze Mechelsche vakbonden in 't algemeen van deze nuttige instelling zouden genieten, of in andere woorden gezegd: «een stadslokaal ter beschikking der Mechelsche vakbonden zouden gesteld worden waarin het vakonderwijs zou onderricht worden.

Tevens willen wij Ued. verzoeken, Mijnheeren, een studiekomitee in te richten bestaande uit afgevaardigden van de verschillende syndikaten der stad met de heeren afgevaardigden van het Hoofdc Comité die met deze zaak zouden belast worden, waardoor een studieplan zou gevormd worden om zoo praktisch mogelijk de lessen in te richten.

Wij hopen, Mijnheeren, voor het algemeen belang dat deze verzoeken door Ued. zullen ingewilligd worden en dat wij een gunstig advies van uwwege zullen mogen ontvangen.

Aanvaard, Mijnheeren, onzen dank bij voorbaat en de verzekering onzer bijzondere hoogachting.

Namens de Federatie van Socialistische en Onafhankelijke Vakbonden:

A. Veldmans en Fr. Aertsens.

Hopen wij dat men thans aan deze vragen zal gehoor geven, en men de zaak zal besluiten met, met open hart maar met geen sektarischen geest!

Wij komen op deze zaak terug.

H. H.

EENE VEROOORDEELING

Eene bakker uit de Geitstraat is veroor-

deeld door de Rechtbank van Mechelen voor eene maand gevangenis, 28 fr. boete, plus de proceskosten, dit om brood te hebben geleverd dat geen kilogram woog.

Te Leuven

VOOR WANNEER, HEEREN!

Op aandringen van gezet Tielemans werd in het bureel der Godshuizen aangenomen eene som van 50.000 fr. ter beschikking van het Weldadigheidsbureel te stellen om ten eerste tusschen te komen in de werken der Vestingen en ten tweede om de ongelukkigen ter hulp te komen die van het Steunkomitee niet kunnen genieten. Men weet, dat volgens het reglement er een deel menschen uitgesloten zijn van het Steunkomitee. De leuders, boodschappers, werkvrouwen, gazetverkoopers, meiden, knechten en werklieden die den boerenstiltoefenen kunnen niets van het Werklooskomitee ontvangen, omdat zij noch aan handel noch aan nijverheid toebehooren.

Het was om deze ongelukkigen te ondersteunen dat onze vriend Tielemans het voorstel deed, hetwelk dan ook aangenomen werd.

Tot nu toe werd nochtans geen begin gemaakt met het geven van dien onderstand en dit, volgens die heeren zeggen, omdat de bevoegde overheid nog zijne toestemming tot die uitgave niet liet kennen. Door de gemeenteraad werd die toelating reeds gestemd, doch het provinciaal bestuur heeft nog bevestigend antwoorden. Wij weten wel dat dit in normale tijden zóó moet gaan, doch, wat wij ook weten, is dat men in deze huidige omstandigheden, wanneer het uitstellen van hulp te verleenen hongerkampen beteekent voor hen die van dezen uitstel het slachtoffer zijn, men dan, naar de stiptheid van de wetsbepalingen niet moet zien en er ook geene overheid zou gevonden worden om het bestuur te laken die uit menscheleijkheid een weinig 's lands wetten overtrad. Wij noemen het dus effenaf schandelijk die ongelukkigen te laten wachten naar een beetje hulp terwijl men weet dat zij van allen onderstand onbetroost zijn.

Bij de bovengenoemde uitgedrotenen van de Werkloosondersteuning moeten ook nog gevoegd worden, diegenen, die van vóór den oorlog een gebrek hadden en niet meer konden werken. De weduwen die geen stiel kennen, de ouderlingen enz. Vele van die menschen die vroeger een «trokscen» hadden van het hospicie, konden daarvan, met de hulp van familieleden, stillekens voortkukelen. Nu geeft het Weldadigheidsbureel geen enkelen onderstand meer en komt het slechte tusschen voor haar deel in de volke- en schoolsoepen en, sinds enkelen tijd, nu ook voor de Vestingwerken.

Er moet dus spoedig en addoende voor al die menschen gezorgd worden. Het budget van 1914 van Godshuizen en Weldadigheid sloot met een boni van 17.000 fr. en die in Leuven, stad welke zoo zeer geteisterd werd en waar de werkloosheid om zoo te zeggen raledig is.

Die arme lieden roepen om hulp, heeren, en het is nu geen kwestie om boni te maken maar om den honger te stillen, te meer daar nu overgroot kapitaal nog niet eens aangesproken werd.

Feestlokaal «Vooruit», St-Pietersnieuwstraat, Gent

ZONDAG 19 SEPTEMBER, ten voordaele der Belgische krijgsgevangenen in Duitschland

DERDE HEYERMANS-AVOND, opvoering van

GHETTO

Burgerlijk treurspel in 3 bedrijven

Alle dagen kaarten te bekomen in het «Feestlokaal» van 11 tot 2 ure.

ver? Welaan, het bloed valle op uw hoofd terug. Wij gaan zien of uw moed gelijk staat met uwen trotschen waan. Wie mij bemint, volg mij! Te wapen! te wapen!

Onder het uitspreken dezer schrikkelijke woorden smet hij de stoelen omverre en sprong naar de trap, gevolgd door al de Dekens zijner gezinheid.

Op den roep «te wapen!» die even gauw op de markt begon te weergalmen, begrepen de Dekens der Weverij welk gevaar hen bedreigde, en zij ook stormden de zaal uit, schreeuwende: Te wapen! te wapen!

Artevelde, met het hoofd gebogen en in stilte eenen traan uit zijne oogen veggende, ging sprakeloos naar beneden, waar hij met droeven blik de beweging der menigte bestaarde.

Nauwelijks konden de Dekens de plaats bereikt hebben waar hunne ambachten stonden, of een vreeselijk gehuil, een schallende donder bondsde uit den schoot der scharen. «Te wapen! te wapen!» klonk het boven de huizen, alsof een reusachtige weergalm den bloeden oproep herhaalde.

Onmiddellijk kriede de volkszwerm in verwarring door elkander; de Vrijdagmarkt, gelijk aan een overstroomend meer, stortte de menigte als bij beken in alle aanpalende straten; ieder liep in volle vlucht huiswaarts om zijne wapens te halen; de schrikkelijke kreet verstierf in de verre wijken der stad, en welhaast bleef er geene levende ziel meer zichtbaar op het doodsche plein, dan de benauwde burgers, die met angstige haast hunne koopwaren binnenhaalden en

hume winkels sloten.

— God, wat nu gedaan! zuchtte de Voorschepen, die nevens den Opperhoofdman stond en sidderend dit somber schoolspel aanzag.

— Kom, kom, zeide Artevelde, met versnelde stappen in de richting der Lange Munte gaande, indien Mher Ghelnoot eene goede wach verzameld heeft, zullen wij de Vrijdagmarkt bezetten, voordat de ambachtslieden in getal met wapenen komen afgezakt. Vechten zullen zij onfeilbaar; doch als het in de straten moet geschieden, zal het minder bloedig zijn. Het noodlot beslist; doen wij onzen plicht tot het einde.

— Neen, neen, ik bid u, ga naar uwe woning, Opperhoofdman, sprak Ser van Vaernewyck smeekend. Gij weet dat vele lieden op u verbittert zijn.

Hoe lichtelijk zouden uwe vijanden u in deze verwarring kunnen treffen — en u doden! Uw leven is te kostbaar. Geschiede zulk een ongeluk, alles ware verloren. Laat mij begaan; ik zal met Mher van Lens en Mher van Caudenhove de maatregelen uitvoeren die gij daar aanstonds hebt aangeduid.

Voor alle antwoord zag Artevelde zijn vriend aan met eenen zonderlingen glimlach in de oogen en zeide hem dan, alsof hij zijnen raad niet had verstaan:

— Kom sneller, Voorschepen; ginds over 's-Gravenbrug loopen de Vischverkoopers reeds naar de Vrijdagmarkt. De zaak eischt spoed!

Alleen op de Wereld

VAN
Neotor MALOT

Vertaald door GERARD KELLER

« We moesten dus eerst naar Varses trekken naar Barberin op onze terugweg bezoeken; ik zou dan zeker mijn honderd gulden hebben en wij konden ons tooneelstuk: *De koe van den Prins*, vertoonen.

Den andere dag maakte ik Mattia met mijn plan bekend, en deze verzette zich er volstrekt niet tegen.

« Laten wij naar Varses gaan, zeide hij; de mijnen zijn zeer belangrijk, vooral daar ik er nooit een gezien heb.

XXIII

EENE ZWARTE STAD

Het is een lange weg van Montargis naar Varses, dat in het midden van de Cevennes ligt op de helling van den berg, die zich naar de Middellandsche Zee buigt; vijf- of zeshonderd mijl recht toe recht aan. Voor ons was hij zelfs wel duizend mijl, daar wij genooddacht waren verscheidene omwegen te maken, om onze levenswijze te kunnen voortzetten. Wij moesten heel wat steden en dorpen

bezoeken om eene goede som te maken. Bijna drie maanden hadden wij noodig om den weg af te leggen, maar toen wij in de nabijheid van Varses kwamen, mocht ik dan ook, nadat ik mijn geld had nagelaid, de voldoening smaken, mijn tijd goed besteed te hebben; in mijn leeren beurs had ik honderd zeventig franken, die ik bespaard had op mijnne uitgaven; ik kwam nog dertig francs te kort voor de koe, die ik voor vrouw Barberin koopen wilde.

Mattia was hierover bijna even blij als ik en hij was er niet weinig trotsch op, dat hij er van zijn kant ook veel toe bijgebracht had om zulk een aanzienlijke som bijeen te garen. Zijn aandeel was dan ook werkelijk groot, want zonder hem, en vooral zonder zijn waldhoren, zouden Capi en ik nooit honderd zeventig frank bijeengezameld hebben.

Van Varses naar Chavanon zou het ons stellig wel gelukken, om de dertig frank, die ons nog ontbraken, te verdienen.

Varses, waar wij het eerst aankwamen, was honderd jaar geleden een arm dorp, dat als in de bergen verborgen lag en slechts bekend was door de kinderen van God, die onder de leiding stonden van Jean Cavalier. Zijn ligging, midden in de bergen, was vooral zeer belangrijk wegens de vervolging der Camisards, maar die ligging, was tevens juist de oorzaak van de armoede, welke er heerschte.

Omstreeks 1750 ontdekte een bejaard edelman, die een manie voor opgravingen had, verscheidene kolonmijnen te Varses en sedert dien tijd voorzigtig deze stad met Alais en Saint-Gervais het zuiden van Frankrijk van steenkolen en

wel in zulk een hoeveelheid, dat ze aan de Engelschen het kolendebiet in de Middellandsche Zee betwistten. Toen de edelman met zijn nasporingen begonnen was, werd hij van alle zijden bespot, en toen hij tot op eene diepte van honderdvijftig meter had gegraven, zonder nog iets gevonden te hebben, nam men zelfs maatregelen om hem als krankzinnige in een gesticht op te sluiten, daar zijn gansche fortuin met deze opgravingen geheel te gronde zou gaan. Varses bezat, naar men vroeger beweerd had, ijzermijnen; men vond ze niet; men zou er ook nooit steenkolen vinden. Zonder hierop te antwoorden en om zich aan de spotternijen te onttrekken, sloot hij zich in zijn groeve op en verliet deze niet meer; hij sloiep daar en niemand dan zijn werklieden konden zijn bewerken in twijfel trekken; bij elken slag dien zij met het houweel deden, haalden zij de schouders op, maar aangespoord door de overtuiging van hun meester, volhardden zij bij hun arbeid en de groeven werden dieper. Toen zij tweehonderd meters diep gegraven hadden, vonden zij een steenkolenlaag; de bejaarde edelman was niet langer een krankzinnige; hij was toen een geniaal man; in één dag was de verandering volkomen.

Tegenwoordig telt Varses 12,000 inwoners en gaat het een groote toekomst voor zijne nijverheid te gemoet, daar het op 't oogenblik met Alais en Bessèges de hoop van het Zuiden is.

Wat Varses' fortuin maakt en maken zal, is juist hetgeen zich onder en niet boven den grond bevindt. Het levert een treurig en verlaten tafereel op; alles is

even onvruchtbaar; men ziet er geene boomen dan hier en daar een kastanje, een moerbeziënboom of eenige kwijnende olijfbomen; maar de grond voedt de planten niet; alom aanschouwt men grijze of witte steenen; slechts daar waar de aarde eenige diepte heeft en de regen erin wordt opgenomen, ontwikkelt zich een weelderige plantenwereld, die een lieflijk verschil oplevert met de naakte bergen.

Uit de onvruchtbaarheid ontstonden zware overstromingen, want als het regent, loopt het water langs de steile hellingen als over een geplaveide straat, en de beken, die gewoonlijk droog zijn, zwellen dan weder in die mate, dat de rivieren, welke zij voeden, buiten hare oevers treden en de dalen overstromen. In weinige minuten steigt het peil van de bedding, drie, vier, vijf el en soms meer.

Varses ligt op de beide oevers van eene der rivieren, de Divonne, die in de stad zelf twee kleine, maar krachtige stroompjes in zich opneemt: de Oryère, de Saint-Andéol. Het is geen fraaie stad, niet zeer zindelijk en zeer onregelmatig. De wagens met ijzererts of met steenkolen beladen, die van 's morgens vroeg tot 's avonds laat over de rails loopen, welke dwars door de straten zijn aangelegd, laten daar onophoudelijk een roode en zwarte stof achter, die op regenachtige dagen eene dikke slijklaag vormt en den grond in een moeras herschept. Als daarentegen de zon schijnt en de wind waait, stijgen en dwarrelen wolken op die tot boven de huizen zich verheffen.

(Wordt voortgezet.)

TRAMBEDIENDE heeft verloren op 9 September 's avonds een bankbiljet van 100 mark gaande van tram-depot langs de Hovenierstraat, Langestraat tot aan de Botermarkt (Ledeberg). Groote belooning aan den eerlijken vinder. Adres: Huidelgamschen steenweg, 223 (Hoek Langestraat.)

MEN VRAAGT bij occasie te koop de werken van Conscience, zoo mogelijk de volledige werken. Aanbiedingen met prijsopgave te adresseren bureau van dit blad letters B. V.

A VENDRE: Belle Villa avec gr. magasin, écurie pr 4 chev. conv. pr toute industrie. Superf. 1500 m. car. S'adr. Bureau du journal.

DOOR REDE VAN VERTREK: Handel over te nemen. Café Billard « In de Schelde ». Hoek Pynaertkaai en Huidelgamschen steenweg, Ledeberg.

MEN VERLANGD een half huis te huren. Aanbiedingen met huurprijs te sturen aan 't bureau van 't blad onder de letters A. V. P.

TE KOOP: Schoon gespan en poney, in alle vertrouwen. Adres bureau van het blad.

HOLLANDSCH KAASHUIS

A. CASSIERS
1, Oude Vlasmarktstraat, 1, GENT

Aankomst van Hollandsche Ploekworst van Prima Sultane Rozijnen en allerfijnste Confituur, gewaarborgd zuiver fruit en suiker. Steeds in voorraad: Extra fijne KAASJES, met vet als boter, speciaal bereid voor de Krijgsgevangene Soldaten.
Insgelijks te bekomen in de hulphuizen: Veldstraat, 15. — Brugsepoortstraat, 22. Kortrijksesteenweg, 270.

IN- EN VERKOOP

van alle soorten LEDIGE ZAKKEN en EMBALLAGE. Jos. De Groeve, Huidelgamschen steenweg, 156, Ledeberg.

AGETYLENGAS LAMPEN

VOOR WOONHUIZEN en WERKPLAATSEN
KOOLSTOF (Carbure)
In 't klein In 't groot en

EDOUARD ROUVROY

(electricien)
Electriciek bouwkundige
GENT, Catalogestraat, 7
(SELFORT)
Electriciek installaties

PHOTOGRAPHIE-PAPIEREN

Altijd te bekomen: Bromuur-postkaarten marke «Commercial» in mat, half mat en blinkend. Kaarten in bromuur voor muurtuieren (doodbeeldeken) in mat en halfmat. Gewoon papier voor contact. Snelwerkend papier voor vergrootingen. Opgeleste ontwikkelaar. Alles van eerste kwaliteit.
F. THIERY, St. Pietersvrouwstr., 67, Gent.

GEHEIME ZAKTEN

Geneezing door bijzondere behandeling door specialist.
Raadpl.: Zon-, dins-, vrijdagen van 9 tot 12 u.
GENT, 54, Savenestraat, 54, GENT

CARBUUR-LAMPEN

van het gekend merk
L. B.
Verkrijgbaar bij
Auguste VERSTRAETE
Klein Gewat, GENT
Inkoop van
OUD LOOD
aan de hoogste prijzen

Men wende zich voor zijne

Carbure-Lampen

naar de LANTARENFABRIEK
HOOGPOORT, 3, TE GENT
Verkoopt in 't groot alle modellen van carbure-lampen, generatoren en lichtwerpers. Ook de ZWITSERSCHE CARBURE, welke 20 % meer gas inhoud dan alle andere; voor de huislampen, in 't groot en in 't klein.
bij JULES JOORIS, Hoogpoort, 3, Gent.

Alleenlijk groothandel van

KAAS-KOFFIE-CHOCOLADE

LEON SEGAEERT
Vaartstraat, 13-15-17, Gent (Doek)

SPORT

VOETBAL

JITSLAGEN DER VOETBALMATCHEN

(Aftalreeksen van Kampioenschap)

S. S. A. Alliance, 5, F. C. Union Gantoise, 0. — F. C. Eendracht (Muide), 4, Etoile de Gand F. C., 1.

Blijven dus aangeduid voor 't kampioenschap mede te spelen:

A. R. A. Gantoise; Racing club Gent; F. C. Vriendschap; Ganda F. C.; F. C. Eendracht (Muide); S. S. A. Alliance; Sporting Club Gantois; Eendracht club (Brugsepoort).

GENT

VOORDRACHT

Op Dinsdag aanstaande, 14 September, om 4 ure (duitsche tijd), in «Ons Huis», Vrijdagmarkt, zal Richard De Cnudt voordragen uit eigen werk, met commentaar:

- uit vroeger verschenen dichtbundels: *Gevoel en Phantazie*; *Van Dichter leven*; *Wijding*; *Naar Lichtende Wegen*.
- Uit een onuitgegeven bundel verzen (waarvan we er reeds enkele in het «Zondagblad» te lezen kregen.)

Kunstkronijk

Onze Kunstconcerten

CONCERTEN DE VOS-HECKERS
van 26 en 30 September

Tienstichtels van Isidoor De Vos

III

Isidoor De Vos voelde zich onweerstaanbaar tot de compositie gedreven. Een zijner vrienden gaf hem den raad, zooveel mogelijk de Nederlandsche dichters te leren. Hij begon met lezingen van Ledeganck en van Hiel, met welke hij later persoonlijk kennis maakte. Soms ontstond hij zich ook een uurtje om naar den grooten Schouwburg te gaan en er met den grootsten eerbied de meesterstukken der toondichters te gaan affluisteren. Daar zat hij dan, op eene der minst betalende plaatsen, weggestoken achter een steunpilaar. Niemand had zulk genot dan hij van hetgeen uitgevoerd werd.

Na aldus gedurende eenigen tijd zijn geest door allerhande studie, lezingen, bezoeken aan tooneel gevoerd te hebben, beproefde Isidoor De Vos zijne eigene gedachten in muziek uit te drukken. Zijne eerste muzikale voortbrengselen dragen het jaartal 1868. Ofschoon nog wat groen en wild, waren zij er verre af gansch kunsteloos te zijn, en lieten reeds voorzien wat de toondichter na eenige jaren studie en ondervinding worden zou. Hij componeerde ook voor de genootschappen Vrijheidsliefe en Vriend in deugd eene reeks romances en koren, waarvan verscheidene zeer verdienstelijk. Tot dat tijdstip behoort insgelijks zijn kinderkoor *De Klokjes*, dat op eene prijsuitreiking der Gentsche gemeentescholen met daverend handgeklap werd begroet.

Einde 1869 viel in de kostschool van Melle eene plaats van leermeester voor de piano open. Alhoewel jongste kandidaat, werd Isidoor De Vos aangenomen. Door deze plaats vrije uren gewonnen hebbende, legde hij zich meer dan ooit met hart en ziel op het toondichten toe. Hij vond in Samuel, bestuurder van het Gentsche Conservatorium, een wijs raadsman.

Reeds van in 1869 bekleedde Isidoor De Vos de plaats van repetitor bij de Gentsche Muzieschool. In 1873 begaf hij zich voor de eerste maal naar den grooten muzikalen prijskamp van Rome, maar hij met vijf mededingers in lage trad. Het onderwerp

was Torquato Tasso's dood. De Vos verkoos den vlaamschen tekst. Bij den uitslag kwam hij eene eervolle melding, onderscheiding welke door hem als eene nederlaag werd aanzien, en hem aanspoorde bij de eerste gelegenheid weerwraak te nemen. (Vervolgt.)

Voor den kaartenverkoop is het locatiebureau elken dag open in 't Feestlokaal van 11 tot 2 uur (Duitsche tijd).

Stadsnieuws

— BRAND. — Zondag rond 1 1/4 ure is een brand uitgebarsten in de fabriek van M. Sion Gabriels, gevestigd Afrikalaan. Aanhooigheden tot magazijn en droogkamers dienden, en katoren-afval inhoudend, zijn de prooien der vlammen geworden. De schade wordt geraamd op 50.000 fr. en is gedekt door verzekering.

— GEVALLEN. — Zondag morgen rond 8 ure is de agent-toezichter De Roock, van dienst op den Magalestedenweg, gevallen en heeft zich aan het rechterbeen gekwetst. Hij kon zijn dienst niet voortzetten.

— DE SCHOENEN van «VOORUIT» zijn de goedkoopste en de meest duurzame.

— AANGEREDEN. — Zondag avond rond 8 1/2 ure begaf de genaamde Jules Lippes, 74 jaar oud en wonend Ossenstraat 73, zich rustig ten zijnen, toen hij plots omgeworpen werd door een rijtuig.

De onderling werd ernstig gekwetst aan het gelaat en aan het linker oog. De geleider van het voertuig is, spijtig genoeg, onbekend gebleven.

— KOOPT twee KOFFIE'S in «Vooruit» en zij zijn verzekerd dat hij gebrand is zonder vet of andere scheikundige stoffen die schadelijk zijn voor de gezondheid.

BRIEVENBUS

Ongeteekende herbergiers klacht over de lijnvissoers kunnen wij, tot ons spijt, niet opnemen.

ANTWERPSCHE MEDEWERKSTER. — Naamloze klachten worden niet in aanmerking genomen. Wend u tot gezet Wieme, Scheldestraat 25.

MEDEDEELINGEN

AVONDSCHOOL SPANOGHE. — Leerang in de Engelsche taal.

De lessen in Engelsche taal worden voortaan gegeven den Dinsdag, Woensdag en Donderdag van iedere week. De drie leerangaren zijn versmolten en iedere les zal thans 1 1/2 ure duren.

Heropening der klassen: Woensdag 15en dezer, om 7 1/2 ure M. E. T.

Cinema Vooruit

Ingang St-Pietersnieuwstraat
(Poort nevens den café)

Programma voor alle dagen tot en met Vrijdag:

1. ROBINET HUWT ROBINETTE, komiek.
2-3-4-5-6.

Het laatste slachtoffer

De vermaarde oostersche danseres Emma Vallona weet niet meer wat aanvangen tegenover hare schuldeischers als men haar den minister d'Angy komt voorstellen, wiens hoofd op hol is geraakt.
Duerot, een tegenstrever van d'Angy doet Emma gelooven dat hij haar uit de moeilijkheden zal helpen als zij hem kan overhalen tot het teekenen van een wissel.

Als de Ducrot in het bezit van den wissel is, verwerkt hij een groot schandaal, dat den val van den minister voor gevolg heeft en waarna Emma naar Spanje trekt.

Dank aan valsche stukken, die haar door Ducrot bezorgd zijn, weet Emma zich te doen doorgaan als weduwe d'Ambrois, onder welken naam zij een prachtig kasteel bewoont buiten de stad.

Tengevolge van eene autoongeluk maakt de weduwe kennis met den hertog de Gébralden, secretaris op eene ambassade, die zich laat verleiden.

Weldra noodigt de hertog Emma uit op de feesten der ambassade, in den kring der groote rijken, waar zij het voorwerp aller bewondering wordt.

Emma had steeds van roem en grootheid gedroomd en nu gingen hare droomen werkelijkheid worden. De jonge hertog vroeg hare hand en na eenige geveinsde aarzeling stond zij ze hem toe, ging zij hertogin de Gébralden worden!

Maar de gevallen minister had Emma niet uit het oog verloren en als hij vernam dat zij met den hertog zou trouwen liet hij haar weten dat hij haar zou ontmaakeren... Daarop is de aanstaande hertogin een harer bewonderaars gaan overhalen om den gewzen minister te vermoorden, maar in plaats van hem van kant te maken gaat de handlanger gemeene zaak maken met d'Angy.

Het huwelijk is echter voltrokken als de hertog verneemt wat hij aan de schoone feels heeft en zijne wraak zal des te vreeslijker zijn... Op het trouwfeest zelf vind de schoone Emma een onverwacht en schrikkelijk einde als straffe voor hare euveldaden.

7. Zompy houdt van geen politiecoman; komiek.

Voor de eer van den Volksstam

Drama

Sedert dat de Indianen verdreven zijn naar de ingesloten gewesten heerscht er vaak hongersnood in hunne wigwams.

Op zekeren dag heeft de jonge hoofdman Vluggewind besloten dat hij van den kolon uit de buurt een lam zal stelen om een feestmaal voor de zijnen te kunnen geven.

Voor dat Vluggewind er op uit trekt komt Zilveren-Wolk, zijne verloofde, hem eene amulet aanbieden, die hem tegen alle gevaren moet beschermen.

Vluggewind heeft reeds een lam onder handen, maar de kolon heeft alles gezien. Hij schiet naar den dief zonder hem te treffen en wordt dan zelf naar geschoten. En zoo kan de Indiaan met zijn buit naar huis gaan, waar het des avonds feestmaal was.

De hond van de kolon heeft weldra het lijk ontdekt en zijne meesters gehaald, die alles raadt wat er gebeurd is en onmiddellijk de politie doet halen.

De politieoverheid doet bij de Indianen uitroepen dat er een der volgende dagen onderstand zal uitgedeeld worden, in de verwachting dat de moordenaar zich niet zal durven aanbieden, iets wat ook gebeurde, want Vluggewind alleen kwam niet op.

Als de politie kwam om den hoofdman aan te houden was hij niet te vinden en daar hij door al zijne onderdanen hoog vereerd werd waren allen het eens om hem te verdedigen. En als de stam veel paarden aanbod om hem vrij te koopen bleef de politie onwrikbaar in de verklaring dat de moordenaar moest gevangen en gestraft worden.

Zilveren-Wolk ging den verscholen geliefde van alles op de hoogte houden, maar om de eer van den stam te redden besloot hij zijn leven op te offeren. Hij ging zich in handen geven maar sprak als volgt:

«Laat mij tien dagen voor het geven van feesten aan de mijnen en den laatsten dag zult gij zien hoe een echte Indiaan weet te sterven!»

Men nam deze voorwaarde aan en als de feesten afgelopen waren zegde de hoofdman vaarwel aan de zijnen... Op zijn best gekleed steeg hij te paard om op echt indiansche manier, in volle vlucht, voorbij het strafpeloton te vliegen, dat hem met eene salvo van zijn roe schoot.

9. De kleine milliardaire, komedie in drie deelen.

Donderdag 16 September

CINEMA-VERTOONING

IN DE BOVENZAAL

Speciaal nummer:

FRÈRES CARLDO'S
Evenwichts- en krachtoefeningen

Alle dagen genummerde kaarten op voorhand te bekomen.

Ingangsprijzen voor de groote zaal: 20 centiemen volwassenen; — 15 centiemen kinderen.

Wij dringen er op aan dat men op voorhand zijne kaarten zou nemen.

Partijberichten

DINSDAG

HARMONIE VOORUIT. — Om 6 ure, clarinetten; om 7 1/2 ure, bestuurszitting.

WOENSDAG

HARMONIE VOORUIT. — Om 8 ure, algemeene repetitie.

HARMONIE «VALEHEID DOOR BROEDERSCHAP». — Om 9 ure (elft Belfort), repetitie voor beginnelingen muzikanten.

ZONDAG GESPEELD, in de Estaminet, «De Vrede», Ledeberg, een achttiender. Spelers: Petrus Verlot, Gust De Roker, Jules Roos, Alfons Roos.

EIERBLOEM

Is een nieuw voedingsprodukt dat volkomen de eieren in de keuken vervangt. Heden bijzonderlijk dat de eieren zoo duur zijn, zal elke huismoeder met geluk de nieuwe uitvinding begroeten. EIERBLOEM kan men gebruiken in zoete melk, karnemelk, in pastei en gebakken. Uiterst gemakkelijk om te verteren is EIERBLOEM het beste koop en kleinste voedsel voor kinderen, zwakke lieden en ouderlingen. — 1.25 fr. de groote doos in de drogerij COLLIN, Brabantdam.

Wilt gij goed en goedkoop bediend zijn, koopt al uw

CHOCOLADE

in het Huis

PIERRE VERVAET

Dampoortstraat, 20
Hulphuis
46, Steendam, 46
GENT

Wij hebben altijd
25000 pakken chocolade
alsook
1000 dozen Crème
van alle merken beschikbaar.

Onze merken bestaan uit de beste kwaliteit; merken:

DUK, VERTAET, GEMAN, BERSDOOP
Men verkoopt ook
Koffie, Baggies, Confiture, Boschuit,
enz., enz.

Alle soorten van Confiserie
Onmogelijke concurrentie
aan mijne huizen.

Den Echten Bleeker

ALLERBESTE ZEEPOEDER
ALGEMEEN DEPOT:
Elisabethgracht, 82, Gent

— PRIJZEN BUITEN ALLE CONCURRENCIE —
ook verkrijgbaar: Koffij, Kaas, Allumetie, Confiture.